

Ailesel Faktörlerin Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerine Etkisi

Serdal SEVEN

Bu araştırmanın amacı, altı yaşındaki anasınıfı öğrencilerinin sosyal davranış problemleri üzerinde ailesel faktörlerin etkisini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Muş Merkez İlçedeki ilköğretim okullarının anasınıfları; örneklemini ise bu okulların dördünde bulunan altı yaşındaki 110 anasınıfı öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada bilgi toplama aracı olarak Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Davranış Problemi Bölümü Öğretmen Formu (SBDS/DP-ÖF) kullanılmıştır. Öğretmen gözlemine dayalı olan bu ölçeğin, bu araştırma kapsamında geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın çözümlenmesinde yüzde, frekans, t-testi ve tek faktörlü ANOVA kullanılmıştır. Bulgulara göre; sosyal davranış problemleri cinsiyet, kardeş sayısı, annenin çalışma durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Alt faktörler incelendiğinde ise içselleşmiş davranış problemleri annenin çalışma durumu ve kardeş sayısına; dışsallaşmış davranış problemleri de cinsiyet ve kardeş sayısına göre farklılık göstermiştir.

***Anahtar sözcükler:** Sosyal davranış problemi, davranış problemi, ailesel faktörler*

Effects of Family Related Factors on Social Behavior Problems of Six Years Old Children

The purpose of this study was to examine effects family related factors on social behavior problems of six year old children. Study group was 110 six years old children from preschool classes in Muş. Data were collected by using Social Skills Rating System (SSRS) Behavior Problem Teacher Form scale. This scale's validity and reliability study for adaptation to Turkish was performed by researcher. Data were tabulated by using frequencies, percentages and mean, and effects of family related factors on social behavior problems were examined by using one way ANOVA and t-test. Results indicated that social behavior problems significantly varied by gender, parents' employment status, number of siblings and socio-economic status. However, no significant differences were observed in social problem behaviors by family size, parents' education status and birth order. For subscales of the SSRS/PB scale's results, significant differences were found in internalized problem behaviors by parents' employment and number of siblings. Significant differences were also found in externalized problem behaviors by gender and number of siblings.

***Keywords:** Social behavior problems, behavior problems, family related factors*

Erken çocukluk dönemi eğitimcileri her zaman çocuğun sosyal gelişimine önem vermiştir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, altı yaşına kadar çocukların belirli bir düzeyde sosyal becerileri edinemedikleri takdirde yaşamları boyunca risk altında olma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Parker ve Asher, 1987). Hartup (1989)'a göre birebir ilişkiler kişinin sosyal ve zihinsel gelişmesinde büyük rol oynamaktadır. Yetişkinlerin çocuklar üzerinde dikkat etmesi gereken en temel nokta, IQ, hangi sınıfta olduğu ya da sınıf içerisindeki davranışı değil, diğer çocuklarla ilişkilerinin nasıl olduğudur.

Çocukların diğerleriyle sosyal ilişkilerinin yeterliliği “sosyal yeterlilik” kavramıyla ifade edilmektedir. Sosyal yeterlilik, Goldfried ve D’Zurilla (1969) tarafından “bir bireyin onu rahatlatarak değişik problem durumlarına uygun tepki gösterebilme yeterliliği ve etkililiği” olarak tanımlanmıştır. Sosyal yeterlilik içeren davranışlar bir takım kategorilerde incelenmektedir. NAEYC (National Association for the Education of Young Children) tarafından çocuklarda gözlemlenebilir sosyal yeterlilik davranışları; kişisel nitelikler, akran ilişkileri ve sosyal beceriler olarak üç kategoriye ayırmıştır (Kostelnik, Whiren, Soderman, Stein ve Gregory, 2002). Kişisel nitelikler ilişkiye isteklilik, empati ve mizah gibi davranışları; akran ilişkileri diğerleri tarafından kabul görme, etkinliklere davet edilme davranışlarını içermektedir (Kostelnik ve diğerleri, 2002). Sosyal beceriler ise bunlara göre daha geniş içeriğe sahiptir ve sosyal yeterliliğin en önemli göstergesi olarak görülmektedir (King, 2000).

Sosyal beceri, sosyal yeterlilik kavramıyla zaman zaman karıştırılmaktadır. Oysa sosyal yeterlilikle sosyal beceri birbirinden farklı kavramlardır. Sosyal yeterlilik, bireyin belli durumdaki performansının genel niteliği hakkında sosyal yargı bildiren geniş bir kavramdır. Sosyal beceri ise sosyal durumda sergilenen davranış biçimidir. Sosyal olarak yeterli olan bireyler sosyal beceriye de sahiplerdir (McFall, 1982). Ancak bireylerin sahip oldukları bu becerileri hangi durumlarda ve nasıl kullanacaklarını yeterince öğrenmemiş olmaları sosyal beceri eksikliğini doğurmaktadır (Hops, 1983).

Sosyal beceri eksikliği, bir bireyin davranış repertuarında belirli sosyal davranışların olmamasına işaret eder. Bu, kişinin sosyal beceri davranışını gerçekleştirebilmesi için gerekli bilgilere sahip olmadığı anlamına gelir. Diğer taraftan, sosyal beceri eksikliğine sahip biri, sorun yaşadığında sosyal beceri performansı gösterebilir, fakat belirli durumlarda gösterilmesi gereken uygun sosyal beceri davranışını gösteremez (King, 2000). Gresham ve Elliott (1990) bu durumu dört boyutlu sınıflama şemasıyla genişletmişlerdir. Bu şema iki davranış boyutunda birleştirilmiştir: Sosyal beceriler ve engelleyici davranış problemleri. Çocuklar engelleyici davranış

problemleriyle veya engelleyici davranış problemleri olmadan da beceri kazanma veya performans eksikliğine sahip olabilirler. Engelleyici davranış problemleri içselleşmiş (örn. kaygı, depresyon) veya dışsallaşmış (örn. saldırganlık, düşüncesizce davranma) olabilir. Engelleyici davranışlar, sosyal becerilerin hem kazanımının hem de performansının eksikliği olarak varsayılmıştır. Elliott ve Gresham (1990)'a göre bu eksiklikler beş faktörün sonucu olabilir (Akt. Zinc ve Elias, 1993):

1. Fırsat eksikliği veya prososyal davranış sergileme,
2. Sosyal becerileri engelleyici davranış problemlerini hazır bulma,
3. Bilgi eksikliği,
4. Prososyal davranış performansında yeterli uygulama ve dönütün alınmaması,
5. Davranış performansı için pekiştirme eksikliği.

Sosyal davranış problemleri bebeklikten ergenliğe kadar olan süreçte iki ana kategoriye ayrılmıştır (Achenbach, 1991): kontrol altı ve kontrol ötesi davranışlar. Kontrol altı davranışlar, aşırı sıkıntıyı ve diğerlerini incitme potansiyelini içerir. Bu davranışlar terim olarak “dışsallaşma” olarak adlandırılmıştır. Bu davranışlar diğerlerine karşı dışsal olarak gösterilir ve çocuğun çevresiyle olan ilişkilerini etkiler. Dışsallaşma kavramı, aşırı öfke, kavga, yıkıcı davranışlar ve itaatsizlik içerir. Kontrol ötesi davranışlar, sosyal olarak, içekapanıklık, korkaklık, mutsuzluk, endişe ve sıkıntı duygularının içe odaklanmış ifadesi olarak ortaya çıkmaktadır. İçselleşmiş davranışlar çocuğun çevresindeki kişiler tarafından fark edilmeyebilir. Çünkü bu tür davranışlar dışsallaşmış davranışlara göre daha az rahatsız edicidir.

Holland, Holland ve Gimpel (2003) içselleşmiş ve dışsallaşmış davranışlarının nedenlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmışlardır:

Dışsallaşmış problemlerinin sebepleri

1. Ebeveyn özellikleri: Olumsuz ebeveyn davranışları, ebeveyn baskısı, düşük ailesel duyarlılık, ailenin parçalanması, düşük sosyal destek,
2. Çocuğun özellikleri: Güvensiz bağlanma, katı mizaç,
3. Demografik değişkenler: Babanın desteğinin olmaması, annenin yaşça küçük olması, düşük sosyo-ekonomik düzey.

İçselleşmiş problemlerinin sebepleri

1. Ebeveyn özellikleri: Ebeveyn baskısı, ebeveyn tarafından çıkarılan engeller,

2. Çocuğun özellikleri: Katı mizaç, güvensiz bağlanma, negatif ve tutarsız davranışlar.

Sosyal davranış problemlerini açıklamak için pek çok faktör belirlenmesine rağmen çocuğun davranışlarındaki tutarlılık daha çok çocuğun ailesine bağlanmıştır. Ailesel faktörlerden evlilik, eğitim ve çalışma durumu davranış problemlerine etki etmektedir. Sosyal sınıf, eğitim seviyesi, evlilik durumu gibi ailesel faktörler çocuğun yetiştirme kalitesine etki ederek farklı tiplerde sosyal davranış ürünleri ortaya çıkmasına neden olabilir (Campell, 2002). Belsky, Friedman ve Hsieh (2001), çocuğun yetiştirilme ortamıyla çocuğun sosyal özellikleri arasında güçlü bir bağ olduğunu ortaya koymuştur.

Çocukların sosyal davranış problemlerine etki eden önemli demografik faktörlerden bazıları şunlardır: cinsiyet, aile tipi, sosyo-ekonomik düzey, ebeveynin çalışma durumu, doğum sırası.

Cinsiyet faktörünün sosyal becerilere etkisi konusunda pek çok araştırma yapılmıştır. Kazdin (1985)'e göre davranış problemleri kızlardan çok erkeklerde görülmektedir. Jamyang-Tshering (2004), tarafından okul öncesi çocukların sosyal becerileri hakkında yapılan araştırmada kızların erkeklerden farklı olarak sosyal becerileri daha sık sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Erkeklerin ise kızlara göre daha sık davranış problemleri sergiledikleri görülmüştür. Standardize edilmiş SBDS (Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi) puanlarına bakıldığında kızların erkeklerden daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmüştür. Diğer taraftan, erkeklerin de davranış problemleri bakımından kızlardan yüksek puanlara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Pek çok çalışma olumsuz ailesel faktörlerin erkek çocuklar için önemli riskler oluşturduğunu göstermiştir. Bunun yanında araştırmalardan bazıları, kız kardeşi olan erkeklerin antisosyal davranışlardan korunduklarını göstermiştir (Raine, 1993).

Aynı evde anne-babadan başka büyükanne, büyükbaba gibi otoritelerin olması ve dört veya daha fazla kişinin yaşamasıyla oluşan geniş aile tipi ile antisosyal davranışlar arasında pozitif ilişki olduğu yapılan 32 çalışmanın 31'i tarafından doğrulanmıştır (Ellis, 1988). Farrington (1989), ilk on yaşını geniş ailede geçirmiş kişilerin 32 yaşına geldiklerinde suça daha fazla eğilimli olduklarını bulmuştur. Bu çalışmalar, antisosyal davranışların artma riski için aile tipinin önemli bir değişken olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte geniş ailelerde büyüyen çocukların tümü saldırgan ve antisosyal davranışlar sergilememektedirler.

Çocuklarda sosyal yeterliği araştıran pek çok çalışma bulunmaktadır. Bununla beraber sosyo-ekonomik düzeyin çocukların sosyal davranış

problemleri üzerindeki rolü merak edilen bir konu olmuştur. Sosyo-ekonomik düzeye göre, düşük sosyo-ekonomik düzeyde olan ailelerin çocuklarının üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarına göre davranış problemlerini daha fazla sergiledikleri görülmüştür (Holland, Holland & Gimpel, 2003). McLoyd (1988), alt sosyo-ekonomik düzeyde olan çocukların orta sosyo-ekonomik düzeydeki çocuklara göre yüksek oranda duygusal ve davranışsal problemler yaşadıklarını rapor etmiştir. Yine McLoyd (1998), sosyal sınıf farklılıklarının dışsallaşmış problem davranışlarında okul öncesinden ilköğretime doğru artış gösterdiği sonucuna varmıştır. Bu araştırmadaki ebeveyn ve öğretmen görüşlerine göre sosyal sınıf farklılığı itaatsizlik, saldırganlık, düşünmeden davranma ve diğerleriyle bir araya gelmede güçlükler gibi davranışları etkilemektedir. Buna ek olarak, Connor (2002), alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerde büyüyen çocukların, davranış problemleri olarak, önemli risklere sahip olduklarını öne sürmüştür.

Ebeveynlerin öğrenim düzeyleri, pek çok araştırmaya göre ebeveynlik ve sosyal beceri veya sosyal davranış değerlendirmesine etki etmektedir (Cousins, Power & Olvera-Ezzell, 1993; Fox, Platz & Bentley, 1995). Bu araştırmaların sonuçları, eğitim düzeyinin yüksekliğiyle sosyal becerilerin değerlendirilmesi arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, eğitim seviyesi lise ve üstü olan ebeveyn veya bakıcıların baktıkları çocukların diğerlerine göre daha az disiplin problemleri yaşadıklarını ve daha az davranışsal problemler sergilediklerini ortaya çıkarmıştır. Bunlara zıt olarak bazı çalışmalarda sosyal beceri gelişimi ile eğitim durumu arasında düşük anlamlı ilişki görülmüş veya hiçbir anlamlı ilişki görülmemiştir (Fletcher, Steinberg, Darling ve Dornbusch, 1995; Pettit Harrist, Bates ve Dodge, 1991).

Değişik çalışmalar, ebeveynin çalışma durumunun sosyal davranış problemleri üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. McLoyd ve arkadaşları (1994) tarafından yapılan araştırmaya göre, işsiz veya yarım gün çalışan anneler çocuklarını sürekli çalışanlardan daha az desteklemektedirler. Power ve arkadaşları (1992) tarafından yapılan bir başka araştırmanın bulguları, çalışma durumunun çocukların sosyal beceri ve sosyal davranış problemi düzeylerini çok az etkilediği veya hiç etkilemediğini göstermektedir.

Araştırmalar küçük çocukların sosyal davranış problemleri eğilimlerinin ömür boyu sürebileceğini göstermiştir. Örneğin, Richman, Stevenson ve Graham (1982), 3 yaşında içselleşmiş davranış problemleri yaşayan çocukların % 67'sinin 8 yaşına kadar davranış problemini sürdürdüğünü

rapor etmiştir. Benzer olarak Campell ve diğerleri (1986), okul öncesi çocukların yarısından fazlasının altı yaşına geldiklerinde de davranış problemlerini göstermeye devam ettikleri bulgusuna varmışlardır (Conoley ve Goldstein, 2004).

Özellikle erken çocukluk yılları sosyal ve duygusal gelişimin hızlı olduğu bir dönemdir. Çocuklar hayatlarında onlara rehberlik edecek sosyal ve duygusal özelliklerin önemli bir bölümünü bu dönemlerde kazanırlar. Bu yaşlarda ailesel faktörlerin sosyal davranış problemlerine etkisinin belirlenmesi, çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve ailelerinin daha kolay bir şekilde yönlendirilebilmeleri için önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, sosyal davranış problemleriyle altı yaşındaki anasınıflı öğrencilerinin ailesel faktörleri (aile tipi, sosyo-ekonomik düzey, annenin çalışması, annenin öğrenim durumu, kardeş sayısı ve doğum sırası) arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığının belirlenmesidir.

Araştırmanın sonuçlarının sosyal beceri eğitiminde ve eğitim programlarının hazırlanmasında göz önüne alınacak hususlar konusunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın, sosyal yönden yetersiz olan öğrencilerin tespiti ve eğitimleri açısından öğretmen, çocuk gelişimi uzmanları, ebeveyn ve programcılara önemli bilgiler sunacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Muş İli Merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi 17 ilköğretim okulunun 37 anasınıflı, 1 bağımsız anaokulunun altı yaş grubu sınıfı ve bu sınıflardaki altı yaş grubu 580 çocuk oluşturmuştur. Örneklem ise iki aşamada oluşturulmuştur. Birinci aşamada bünyesinde anasınıflı bulunan okullardan üç ilköğretim okulu ile bir anaokulu il merkezinde bulunan okullar içinden yansız örnekleme ile seçilmiştir. Buna göre seçilen okullar ve bu okullarda okul öncesi eğitimine devam eden altı yaş çocukların sayıları şöyledir: İlyas Sami İlköğretim Okulu, 45 çocuk; Yavuz Selim İlköğretim Okulu, 52 çocuk; Tandoğan İlköğretim Okulu, 20 çocuk; 75. Yıl Anaokulu, 62 çocuk, toplam 179 çocuk. Örneklemin ikinci aşamasında verilerin toplanacağı çocuklar belirlenmiştir. Araştırmaya yukarıda anılan okullardaki altı yaş, anne ve babasıyla yaşayan, herhangi bir engeli bulunmayan çocuklar dahil edilmiştir. Sonuçta, belirtilen koşulları sağlayan 110 çocuk araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri toplama Araçları

Araştırma genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmada veriler, gözlem tekniği kullanılarak toplanmıştır. Kullanılan araçlar, Gresham ve Elliott (1990) tarafından geliştirilen Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Davranış Problemi Bölümü (Social Skill Rating System-SSRS) Öğretmen Formu (SBDS/DP-ÖF) ve Genel Bilgi formudur.

SBDS, okul öncesi, temel öğretim ve orta öğrenim öğrencilerinin okul ve aile tarafından oluşturulan sosyal davranışlarını sınıflandırarak açıklayan standart bir testtir. SBDS'nin altı yaşa uygun olarak kullanılacak Öğretmen ve Ebeveyn formları bulunmaktadır. SBDS ölçeğinin sosyal beceri, davranış problemi ve akademik başarı olmak üzere üç bölümü bulunmaktadır.

Bu araştırmada, Davranış Problemi bölümü verileri Öğretmen formu kullanılarak toplanmıştır. SBDS/DP bölümü iki alt ölçekten oluşmuştur: İçselleşme (Internalized) ve Dışsallaşma (Externalized). SBDS/DP bölümü 18 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçek, yaklaşık 2 dakikada doldurulabilir. Bu ölçekte sosyal beceriler ve sosyal davranış problemleri düşük, orta ve yüksek seviye şeklinde ifade edilmektedir.

SBDS Ölçeğinin yurtdışındaki standardizasyonunda öğretmen ve ebeveynlerin 3-10 yaşında 4.170 öğrenci için doldurdukları formlar belirleyici olmuştur. Gresham ve Elliott (1990) tarafından yapılan standardizasyonda SBDS/DP bölümü öğretmen formunun güvenilirliği, 86, alt ölçeklerin güvenilirliği ise ,82 ve ,86 olarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerlik çalışması kapsamında Sosyal Davranış Değerlendirmesi, Çocuk Davranışı Kontrol Listesi, Harter Öğretmen Değerlendirme Ölçekleri ile korelasyonlarına bakılmış ve bu ölçeklerle aralarında uyum bulunmuştur.

Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Davranış Problemi bölümünün Türkçeye uyarlanması ve geçerlik güvenilirlik çalışmaları bu araştırma kapsamında yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik için yapılan pilot uygulamaya altı ve yedi yaşındaki 200 Anasınıfı ve İlköğretim 1. sınıf öğrencisi katılmıştır. Ölçek profesyonel çevirmenler tarafından İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Yedi alan uzmanı ve yedi okul öncesi öğretmenin görüşleri alınarak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Tablo 1'e göre, Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Davranış Problemi bölümü orijinaline uygun olarak iki faktörlü olarak test edilmiş ve yapı doğrulanmıştır. Faktör, toplam Varyansın %52,1'ini açıklamaktadır. Faktörün maddelerde açıkladığı ortak varyans yaklaşık %31-76 arasında değişmektedir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterlik Ölçüsü 0,6'nın üstünde değer verdiğinden (.83) yeterli görülmüştür.

TABLO 1.
SBDS/DP-ÖF Faktör Analizi Sonuçları

Faktör/Madde	Ortak Varyans	Madde Yük Değeri		
		Faktör1	Faktör2	
DIŞSALLAŞMA	M1	,71	,82	-,17
	M3	,54	,73	-,11
	M5	,45	,62	,26
	M6	,69	,82	,15
	M7	,69	,83	-,01
	M10	,45	,65	,16
	M11	,76	,87	-,07
	M12	,48	,69	,06
	M13	,54	,73	-,11
	M14	,31	,42	,36
İÇSELLEŞME	M17	,67	,78	,25
	M18	,52	,71	-,14
	M2	,54	,32	,66
	M4	,37	-,13	,59
	M8	,33	,26	,51
	M9	,56	-,02	,75
	M15	,43	-,17	,64
	M16	,34	-,05	,58

Açıklanan Varyans:

Toplam= % 52,1

Dışsallaştırma= %37,15

İçselleştirme= 14,93

KMO= .83

SBDS/DP-ÖF ölçeğinin Madde Analizi Sonuçları Tablo 2 'de verilmiştir. Tablo 2'ye göre, testteki bütün maddelerde %27'lik üst ve %27'lik alt gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Diğer taraftan ölçekte yer alan maddelerin madde-toplam korelasyonları 0,39 ile 0,88 arasında değişmektedir. Buna göre ölçekteki maddelerin güvenilirliklerinin yüksek ve aynı davranışı ölçmeye yönelik oldukları söylenilebilir.

Ölçeğin Güvenilirliği için iç tutarlılığa bakılmıştır. Testin güvenilirliği Alfa Cronbach ,87 ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ,92 olarak hesaplanmıştır. Alpha değeri içselleşme faktörü için ,70, dışsallaşma faktörü için ,92'dir. Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ise içselleşme faktörü için ,77, dışsallaşma faktörü için ,93'dir. Testin tümü ve alt ölçekler için puanların güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

TABLO 2.
SBDS/DP-ÖF Madde Analizi Sonuçları

Madde	Madde- Toplam Korelasyonu	Ortalama				t	p
		Üst %27	N	Alt %27	N		
M1	,82	1,53	30	,27	30	10,23	,000
M2	,59	1,10	30	,33	30	5,77	,000
M3	,71	,80	30	,03	30	5,37	,000
M4	,48	,93	30	,40	30	3,81	,000
M5	,75	1,60	30	,67	30	7,40	,000
M6	,88	1,53	30	,07	30	12,85	,000
M7	,85	1,20	30	,03	30	8,16	,000
M8	,46	,77	30	,13	30	4,85	,000
M9	,39	1,10	30	,60	30	3,70	,000
M10	,78	1,13	30	,17	30	8,36	,000
M11	,86	1,63	30	,20	30	12,33	,000
M12	,72	1,33	30	,30	30	7,40	,000
M13	,71	1,40	30	,37	30	6,47	,000
M14	,54	,43	30	,00	30	4,71	,000
M15	,62	1,17	30	,47	30	4,44	,000
M16	,61	1,13	30	,40	30	4,76	,000
M17	,87	1,40	30	,13	30	11,44	,000
M18	,70	1,53	30	,33	30	7,88	,000

Çözümleme Yöntemleri

Öğrencilere ait SBDS/DP-ÖF puanları normal dağılım gösterdiğinden Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma değerleri alınarak “düşük, orta, yüksek” olarak sınıflandırılmışlardır. Dağılımlar yüzde (%) ve frekans (f) olarak verilmiştir. Ailesel faktörlere göre sosyal davranış problemleri ve alt faktörler arasındaki farkların anlamlılığı t-testi ve tek faktörlü ANOVA ile analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

SBDS/ DP-ÖF Ölçeğine Ait Dağılımlara İlişkin Bulgular

SBDS/DP-ÖF ölçeğiyle toplanan puanların aritmetik ortalaması 12,20 ve standart sapması 6,45 olarak hesaplanmış, çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelenmesi sonucunda dağılımın normal olduğu görülmüştür. SBDS/PD-ÖF ölçeğiyle toplanan puanlar normal dağılım gösterdiğinden Aritmetik Ortalama 12 ve Standart Sapma 6 alınarak şu şekilde sınıflama yapılmıştır:

- a. 1-6 puan: düşük
- b. 7-18 puan: orta
- c. 19 ve yukarısı puan: yüksek

Yukarıdaki sınıflandırmaya göre sosyal davranış problemi düzeylerinin dağılımı incelendiğinde, deneklerin 22'sinin (% 20) düşük, 72'sinin (% 65,5) orta ve 16'sının (%14,5) yüksek düzeyde davranış problemlerine sahip oldukları görülmüştür. Araştırmaya alınan çocukların % 85,5'inin orta ve düşük düzeyde değerler vermeleri altı yaş çocuklarının davranış problemlerinin genel itibariyle düşük ve orta seviyede olduğunu göstermektedir.

Sosyal Davranış Problemlerinin Demografik Faktörlere Göre Farklılığı

Tablo 3'e bakıldığında, sosyal davranış problemi puanının toplamda **cinsiyete göre** farklılaşmadığı görülmektedir ($t_{(110)}=1,81$; $p=,073$). Cinsiyete göre SBDS/DP-ÖF ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde; içselleşmiş problemlerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği ($t_{(110)}=.34$; $p=,734$), dışsallaşmış problemlerin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($t_{(110)}=2,75$; $p=,007$). Bu durumda, erkeklerin ($\bar{X}=13,57$) kızlara göre ($\bar{X}=10,8$) daha fazla sosyal davranış problemi gösterdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, Jamyang-Tshering (2004), Kazdin (1985) ve Raine (1993) tarafından elde edilen erkeklerin kızlardan daha çok sosyal davranış problemi sergilediği bulgusunu desteklemektedir. Ayrıca dışsallaşmış problemlerin anlamlı bir şekilde erkeklerde ($\bar{X}=8,61$) kızlardan ($\bar{X}=6,00$) daha fazla görüldüğü ortaya çıkmıştır.

Tablo 4'teki analiz sonuçları, sosyal davranış problemlerinin "**aile tipi**"ne göre farklılaşmadığını göstermektedir. Farkın anlamlı olmaması aile tipi ile antisosyal davranışlar arasında pozitif ilişki olduğu bulgusuna ulaşan 31 çalışmayla (Ellis, 1988) çelişik gözükmemektedir. Bununla birlikte bulgular Farrington (1989)'un geniş ailelerde büyüyen çocukların tümü saldırgan ve

antisosyal davranışlar sergilemezler görüşü ile de paralellikler taşımaktadır. SBDS/DP-ÖF ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde, içselleşmiş veya dışsallaşmış problemlerin aile tipine göre farklılaşmadığı görülmüştür.

TABLO 3.
Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı

Sosyal Davranış Problemi	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
Toplam	Erkek	56	13,57	6,9	1,81	,073
	Kız	54	10,8	5,68		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Erkek	56	8,61	5,58	2,75	,007
	Kız	54	6,00	4,26		
İçselleşmiş Davranış Problemi	Erkek	56	4,96	2,72	,34	,734
	Kız	54	4,80	2,44		

TABLO 4.
Altı yaş Çocuklarının Göre Sosyal Davranış Problemlerinin Aile Tipine Göre Farklılığı

Sosyal Davranış Problemi	Aile Tipi	N	\bar{X}	s	t	p
Toplam	Çekirdek Aile	80	11,64	6,27	1,01	,313
	Geniş Aile	20	13,40	6,09		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Çekirdek Aile	80	7,22	5,23	,55	,587
	Geniş Aile	20	8,00	4,52		
İçselleşmiş Davranış Problemi	Çekirdek Aile	80	4,86	2,65	,19	,849
	Geniş Aile	20	5,00	2,14		

Tablo 5'deki analiz sonuçları, sosyal davranış problemlerinin doğum sırasına farklılaşmadığını göstermektedir. Bu bulgular, üniversite öğrencilerinin ilk çocuktan son çocuca doğru sosyal becerilerinin yükseldiği buna karşılık davranış problemlerinin azalma ihtimalinin yükseldiği sonucuna ulaşan Seven ve Yoldaş (2006)'ın bulgularıyla çelişmektedir. Ayrıca, SBDS/PD-ÖF ölçeğinin alt ölçeklerinde de içselleşmiş ve dışsallaşmış problemlerin doğum sırasına göre farklılaşmadığı görülmüştür.

TABLO 5.
Altı yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Doğum Sırasına Göre Farklılığı

Sosyal Davranış Problemi	Doğum Sırası	N	\bar{X}	s	F	p
Toplam	İlk	51	11,00	5,77	,63	,54
	Ortanca	30	12,77	6,22		
	Son	29	12,52	7,12		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	İlk	51	6,90	4,74	,33	,724
	Ortanca	30	7,67	5,31		
	Son	29	7,72	5,67		
İçselleşmiş Davranış Problemi	İlk	51	4,57	2,55	,73	,48
	Ortanca	30	5,07	2,61		
	Son	29	5,24	2,61		

Tablo 6'daki analiz sonuçları, sosyal davranış problemlerinin **kardeş sayısına göre** farklılaştığını göstermektedir ($F_{(2;107)}=5,03$; $p=,002$). Kardeş sayısına göre SBDS/PD-ÖF ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde, içselleşmiş ($F_{(2;107)}=4,71$; $p=,008$) ve dışsallaşmış ($F_{(2;107)}=4,85$; $p=,044$) problemlerin kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Birimler arası farklarını bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, tek çocukların ($\bar{X}=8,9$) 2-4 kardeşe ($\bar{X}=10,66$) ve 5 ve üstü kardeşe ($\bar{X}=12,92$) sahip olan çocuklara göre daha az sosyal davranış problemi gösterdikleri görülmüştür. Bunun yanında tek çocuklar ve 2-4 kardeşe sahip çocuklarla 5 ve üstü kardeşe sahip çocukların sosyal davranış problemleri puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<,05$). Bu bulgular aynı zamanda kalabalık ailelerde sosyal davranış problemlerinin arttığını göstermektedir.

Tablo 7'deki analiz sonuçları, sosyal davranış problemlerinin **annenin öğrenim durumuna göre** farklılaşmadığını göstermektedir. Bu bulgu Cousins, Power ve Olvera Ezzell (1993) ve Fox, Platz ve Bentley (1995) tarafından elde edilen ebeveynin eğitim düzeyine göre sosyal davranışların farklılaştığı yönündeki bulgularla tutarsızlık göstermektedir. Diğer taraftan Fletcher ve diğerleri (1995) ve Pettit ve diğerleri (1991) tarafından elde edilen annenin öğrenim düzeyine göre sosyal davranış kalitesinin farklılaşmadığı bulgularıyla tutarlılıklar görülmektedir.

TABLO 6.
Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Kardeş Sayısına Göre Farklılığı

Sosyal Dav. Problemi	Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	s	F	p	Fark (Scheffe)
Toplam	Tek	20	8,90	4,46	5,03	,002	2-4 5 ve üstü
	2-4	75	10,66	6,34			
	5 ve üstü	15	12,92	6,64			
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Tek	20	5,30	3,67	4,07	,008	Tek-5 ve üstü
	2-4	75	8,25	5,29			
	5 ve üstü	15	5,40	4,84			
İçselleşmiş Davranış Problemi	Tek	20	3,60	2,41	3,23	,044	Tek 2-4
	2-4	75	5,21	2,37			
	5 ve üstü	15	4,93	3,33			

TABLO 7.
Altı yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Farklılığı

Sosyal Davranış Problemi	Annenin Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	s	F	p
Toplam	Okur-yazar değil	15	10,60	5,26	1,48	,23
	İlköğretim	45	14,02	6,77		
	Lise	25	10,28	4,61		
	Yükseköğretim ve üstü	25	10,40	6,41		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Okur-yazar değil	15	5,87	3,44	,83	,44
	İlköğretim	45	8,53	5,60		
	Lise	25	7,00	5,20		
	Yükseköğretim ve üstü	25	6,36	4,75		
İçselleşmiş Davranış Problemi	Okur-yazar değil	15	4,87	2,03	1,51	,23
	İlköğretim	45	5,38	2,51		
	Lise	25	4,64	2,84		
	Yükseköğretim ve üstü	25	4,24	2,68		

Tablo 8'deki analiz sonuçları, sosyal davranış problemlerinin **annenin çalışma durumuna** göre farklılaştığını göstermektedir. Annenin çalışma durumuna göre SBDS/PD-ÖF ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde

çalışma durumunun dışsallaşmış problemleri etkilemediğini, ancak içselleşmiş problemleri etkilediğini göstermektedir. Annenin çalışma durumuna göre sosyal davranış problemi grup ortalamaları sonuçlarına göre, çalışan annelerin ($\bar{X}=8,85$) çocuklarının çalışmayan annelerin ($\bar{X}=12,56$) çocuklarına göre daha az sosyal davranış problemi gösterdikleri görülmüştür. Bunun yanında çalışan annelerin çocuklarının ($\bar{X}=3,85$) çalışmayan annelerin çocuklarına ($\bar{X}=5,11$) göre daha az içselleşmiş davranış problemleri yaşadıkları saptanmıştır. Bu bulgular, McLoyd ve arkadaşları (1994) tarafından yapılan ve çalışmayan annelerin çocuklarının sosyal olarak daha yeterli oldukları sonucuna ulaşılan bulgularla tutarsız görünmektedir.

TABLO 8.

Altı yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Annelerinin Çalışma Durumuna Göre Farklılığı

Sosyal Davranış Problemi	Çalışma Durumu	N	\bar{X}	s	t	p
Toplam	Çalışıyor	20	8,85	5,51	2,46	.016
	Çalışmıyor	90	12,56	6,23		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Çalışıyor	20	6,05	5,22	1,04	,219
	Çalışmıyor	90	7,61	5,09		
İçselleşmiş Davranış Problemi	Çalışıyor	20	3,85	2,56	2,01	,047
	Çalışmıyor	90	5,11	2,54		

Tablo 9’da sunulan bulgular, sosyal davranış problemlerini ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre farklılaştığını göstermektedir. SBDS/DP-ÖF ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde, dışsallaşmış ve içselleşmiş problemlere ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin etkisi ayrı ayrı incelendiğinde anlamlı düzeyde bir etki görülmemiştir.

Birimler arası farkları bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, alt sosyo-ekonomik düzey ailelerin çocuklarının ($\bar{X}=13,55$) orta ($\bar{X}=12,49$) ve üst ($\bar{X}=9,45$) sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarına göre daha fazla sosyal davranış problemleri sergiledikleri görülmüştür. Bu bulgular, sosyal davranış problemlerinin alt sosyo-ekonomik düzeyden üst sosyo-ekonomik düzeye doğru kademeli olarak azaldığını ortaya çıkarmıştır. Bu bulgu, McLoyd (1998)’un alt sosyo-ekonomik düzey ailelerdeki çocukların orta ve üst sosyo-ekonomik düzey ailelerin çocuklarına göre daha yüksek sosyal davranış problemleri yaşadıkları bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

TABLO 9.

Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Davranış Problemlerinin Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Farklılığı

Sosyal Dav. Problemi	Sosyo-ekonomik Durum	n	\bar{X}	s	F	p	Fark (Scheffe)
Toplam	Alt	20	13,55	5,23	3,34	,039	Orta - Üst
	Orta	61	12,49	6,74			Alt - Üst
	Üst	29	9,45	5,17			Alt - Orta
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Alt	20	7,65	4,72	,49	,615	
	Orta	61	7,60	5,36			
	Üst	29	6,51	4,93			
İçselleşmiş Davranış Problemi	Alt	20	5,55	2,62	2,15	,122	
	Orta	61	5,03	2,42			
	Üst	29	4,10	2,75			

Sonuç ve Öneriler

Altı yaş çocukların sosyal davranış problemi düzeyleri incelendiğinde büyük bir kısmının orta ve düşük düzeyde sosyal davranış problemlerine sahip oldukları belirlenmiştir. Sosyal davranış problemlerinin cinsiyet, kardeş sayısı, annenin çalışma durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumu faktörlerinden etkilendiği sonucuna varılmıştır. Buna karşılık sosyal davranış problemlerinin aile tipi, doğum sırası, annenin eğitimi gibi faktörlere göre farklılaşmadığı bulgusu elde edilmiştir. Araştırmanın alt ölçekleri ile yapılan analizlerde, kardeş sayısı ve annenin çalışma durumu faktörlerinin içselleşmiş problemleri etkilediği; cinsiyet ve kardeş sayısı faktörlerinin de dışsallaşmış davranış problemlerini etkilediği görülmüştür.

Araştırmada cinsiyet faktörüne göre erkek çocuklarının kızlara oranla daha çok davranış problemleri göstermelerinin, aile ve toplumun erkeklik rolüyle ilgili beklentilerinin bir sonucu olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle okul öncesi dönemde cinsiyet rollerinin şekillendiği düşünülürse, bu beklentinin şiddeti daha açık ortaya çıkacaktır. Diğer taraftan erkek çocuklarının aşırı öfke, kavga, yıkıcı davranışlar ve itaatsizlik gibi dışsallaşmış davranışları kızlara göre daha fazla göstermelerinin toplumun erkek rolünden şiddet beklentisiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Doğum sırasının davranış problemlerine anlamlı bir etkisi olmamıştır. Seven ve Yoldaş (2006) tarafından öğretmen adaylarına yönelik yapılan araştırmada tersi bir durum ortaya çıkmış olması altı yaşından üniversite

çağına kadar davranış problemlerinin birçok faktörden etkilenerek değişim gösterebileceği ile açıklanabilir.

Aile tipine göre, geniş aile tipinde yetişen çocukların anlamlı olarak davranış problemlerine daha çok sahip olması beklenmiş, fakat böyle bir bulguya ulaşılmamıştır. Buna karşılık kardeş sayısının fazla olması durumunun sosyal davranış problemleriyle ilgili olması ailenin kalabalık olmasıyla doğru orantılı olarak düşünülebilir. Bu araştırmadan kardeş sayısının davranış problemleriyle ilişkisine dair önemli bulgular elde edilmiştir. Kardeş sayısı faktörü diğerlerinden farklı olarak hem içselleşmiş hem de dışsallaşmış davranışlarla ilişkili bulunmuştur. Bu bulgu, çocuk sayısı fazlaştığında ebeveynin her çocukla ayrı ayrı ilgilenme süresinin azalmasıyla açıklanabilir.

Öğrenim düzeyinin yükselmesiyle annenin daha sağlıklı çocuk yetiştirme tutumları geliştirmesi beklenen bir durumdur. Fakat sosyal davranış problemleriyle annenin öğrenim düzeyine göre farklılaşmaması beklenmeyen bir sonuç olarak görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı yörede annenin çocuk yetiştiren yegâne kişi olmaması, özellikle büyükanne, büyükbaba, teyze gibi otoritelerinde çocuk yetiştirmede etkili olması bu sonucun ortaya çıkmasının nedenleri olarak gösterilebilir.

Annenin çalışması durumu çocuktan ayrılmayı gerektirir. Bu da annenin çocuğuyla daha az ilgileceği ve çocuğun davranış problemlerine daha yatkın hale geleceği izlenimini verebilir. Araştırmanın bulguları bu durumla çelişkili sonuçlar vermiştir. Buna göre, çalışan annelerin çocuklarının çalışmayan annelerin çocuklarına göre daha az davranış problemleri sergiledikleri görülmüştür. Bu bulgu, çalışan annelerinin çocuklarının okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmiş olması olasılığı ile ilişkili olabilir.

Araştırmada davranış problemlerinin sosyo-ekonomik duruma göre farklılaştığı bulgusu, mevcut araştırmalarla paralel olarak görülmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzeyden üst sosyo-ekonomik düzeye doğru sosyal davranış problemlerinin azalması modern ailelerin geleneksel ailelere oranla çocuklarıyla daha ilgili oldukları ve fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya daha yatkın olmaları ile ilgili olarak açıklanabilir.

Sonuç olarak ailesel faktörlerin genel olarak altı yaş anasınıflı öğrencilerinin sosyal davranış problemlerini etkilediği görülmüştür. Ailesel faktörlerin etkisiyle ilgili bu bilgiler çocukların sosyal becerilerini artırıcı programlar açısından önemlidir.

Çocukların doğum sırası gibi faktörleri değiştirmek mümkün olmasa da, mevcut durumdaki problemlerin anne-baba eğitimi gibi programlarla

çözülmesini sağlamak veya çocukların belli durumlar içerisinde sosyal becerilerini geliştirmek olanaklıdır. Bu kapsamda, gerek okul öncesi çağda, gerekse ilerleyen eğitim kademelerinde çocukların ve yetişkinlerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları düzenlenebilir. Ebeveynlerin çocuklara sağladıkları maddi olanakların yanında, manevi olarak yanlarında bulunmaları ve beraber zaman geçirmeleri önemli görülmektedir. Bu nedenle, ebeveynlerin çocuklarıyla sosyal faaliyetlerde bulunmaları ve onlarla birlikte değişik sosyal çevrelere girmeleri çocuğa sosyal becerileri değişik çevrelerde öğrenme ve geliştirme fırsatı verebilir. Sosyal beceri ve sosyal davranış problemleri konularında ailelerin bilinçlendirilmesinde faydalı olacak aile danışma merkezleri, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ve anne-baba okulları ülke genelinde yaygınlaştırılabilir. Çocuklarla iletişim, çocuk bakımı, sosyal beceri gelişimi vb. konularda toplumu bilinçlendirmeye yönelik seminer ve konferans gibi etkinlikler desteklenebilir. Çok çocukluluk gibi ailesel faktörlere yönelik halkın bilinçlendirilmesi ve bu araştırmanın bulguları gibi bir takım verilerin sunulması gibi önlemler alınabilir. Ayrıca özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağındaki öğretim programlarının sosyal becerileri geliştirici biçimde düzenlenmesi de faydalı olabilir. Bu çalışma, ebeveyn eğitimi veren mevcut sivil toplum kuruluşlarına erken yaşlarda çocuk bakımı ve eğitiminin gerekliliği konusunda geçerli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler ebeveynlere sosyal beceri yönünden yeterli çocuklar yetiştirmeleri için rehberlik edebilir.

Summary

During the past two decades, a convincing body of evidence has indicated that unless children achieve minimal social competence by about the age of 6, they have a high probability of being at risk social behavior problems later in their life. Recent research suggests that a child's long-term social and emotional adaptation, academic and cognitive development, and citizenship are enhanced by opportunities to strengthen social competence during early childhood. Social competence refers to child's adaptation to social environment. Social competence is related to school achievement, social skills and peer relations. Developing social competences is a result of the interactions between child and environment.

As a term, social skill is often used with reference to social competence, although social skill and social competence have different meanings. Social competence refers to the social, emotional, and cognitive skills and behaviors that children need for successful social adaptation. Social skills is a term used to describe the child's knowledge of and ability to use a variety of social behaviors that are appropriate to a given interpersonal situation and that are pleasing to others in each situation.

Acquisition deficits refer to absence of particular social skills from an individual's behavioral repertoire. This implies that the individual does not have the requisite knowledge to perform the social skill in question. On the other hand, when an individual has a social skills performance deficit, the individual can perform the social skill in question but does not perform the skill in the particular situation with acceptable frequency. Gresham and Elliot (1990) expanded this description into a four way classification scheme. This scheme incorporates two dimension of behavior: social skills and interfering behavior problems. Thus, children may have either acquisition or performance deficits with or without interfering problem behaviors. Interfering behaviors can be internalizing (e.g. anxiety, depression) or externalizing (e.g. aggression, impulsivity). These interfering behaviors are assumed to interfere with the acquisition and performance of social skills or both. This conception is important because it provides a framework to conceptualize social skills concerns and can also lead to effective strategies to improve one's social skills deficits.

Across the age span from early childhood to adolescence, two major categories of problem behaviors have been identified in children. Those characterized by under control and those characterized by over control. Behaviors characterized by under control are typically high in annoyance value or the potential to hurt/harm others. These behaviors have been termed

externalizing because they are expressed outward against others or have an impact on the child's environment. Examples include over activity, tantrums, fighting, destructive behavior and disobedience. Behaviors reflecting over control also tend to cluster together. They have been termed as internalized, because they are reflected in social withdrawn, fear, unhappiness and anxiety and represent self-focused expressions of distress.

Although, many factors have been defined for explaining problem behavior, family factors are considered important among these factors. Demographic variables also have been associated with preschool and kindergarten behavior problems. Family demographic factors may include gender, family size, socioeconomic status, parental employment, parental education status, number of sibling, birth order etc.

The purpose of this study is to determine the significant differences in social problem behaviors of six years old children by family related demographic factors.

Method

The sample of this study was 110 six years old children from elementary schools' preschool classes in Muş province of Turkey. This is a descriptive study using survey method to collect data. Data were collected by Social Skills Rating System (SSRS/PB) Behavior Problem Teacher Form scale. This scale's validity and reliability study for adaptation to Turkish was performed by researcher. One way ANOVA and t-test were used to examine effects of family related demographic factors on social problem behaviors of six years old children.

Social Skills Rating System Problem Behavior Teacher Form was developed by Gresham and Elliott (1990). The Social Skills Rating System (SSRS) provides a multi-rater assessment of child's social behaviors that influence the development of social competence and adaptive functioning. Problem Behaviors Scale, measures behaviors that can interfere with the development of positive social skills. It assesses behavior in three subscales: 1. Externalizing Problems, such as aggressive acts and poor temper control. 2. Internalizing Problems, such as sadness and anxiety. 3. Hyperactivity, such as fidgeting and impulsive acts.

The social skills rating system was standardized on a national sample of 4.170 children. Internal consistency is .86 for Social skills rating system Elementary problem behaviors scale teacher version. In addition, for subscales internal consistencies computed as .86 and .82.

SSRS/PB teacher form is adapted to Turkish in this research. 200 Students from primary school's preschool classes participated for adapting the scale. To provide content and understandability, the scale was examined by seven experts and English to Turkish and Turkish to English translation convenience of scale by two experts in English. The factor structure of scale was examined with EFA (Exploratory Factor Analysis). The variance of two factors were computed as % 52,1. For reliability of the scale, Cronbach Alpha coefficient (.87) and Spearman Brown split-half correlation (.92) were computed. Lower and upper % 27 groups' score differences were supplied by calculating t-test.

Results and Discussions

Results of this study support previous research findings indicating an association between social problem behaviors and family related factors. Statistically significant differences were found in problem behaviors by gender, parents' employment, socioeconomic status and number of siblings. No significant differences were found in problem behaviors by family size, parents' education and birth order.

For subscales of the SSRS/PB, significant differences were observed in internalized problem behaviors by parents' employment and number of siblings. Significant differences were also found in externalized problem behaviors by gender and number of siblings. These findings show that children display internalized behavior problems such as withdrawn, fear, unhappiness, anxiety and distress more than externalized problem behaviors such as destructive, fight, anger and disobedience.

This study supported the hypothesis that boys display more problem behaviors than girls. This finding may be interpreted as social environment's role expectations from boys may lead to more problem behaviors for boys. Although there were significant differences in social problem behaviors by number of siblings, no significant differences were observed by family type. It was expected that children in large families would show more problem behaviors, but this was not supported by research findings. Significant differences were observed in both externalized and internalized problem behaviors by number of siblings. Problem behaviors increased as the number of siblings increased.

Employed mothers' children have less problem behavior than unemployed mothers' children. This finding may be associated with more preschool opportunities for employed mothers' children. Significant differences in problem behaviors were also observed by socioeconomic status of parents.

These two findings should be interpreted together, as employment status is also related with socio-economic status. Results of the study provide evidence to guide educators and parents struggling to reduce problem behaviors in early childhood.

Kaynakça/References

- Achenbach, T.M. (1991). *Manual for the teacher's report form and 1991 profile*. Burlington, VT: University of Vermont, Department of Psychiatry.
- Belsky, J., Friedman, S., & Hsieh, K. (2001). Testing a core emotion-regulation prediction: does early attentional control moderate the effect of infant negative emotionality on later development? *Child Development*, 72, 123-133.
- Campbell S. B.,(2002). Behavior problems in preschool children: Clinical and developmental issues, Guilford Press Belsky, J. "The effects' of infant day care reconsidered." *Early Childhood Research Quarterly*, 3 , 235-272.
- Campbell, S. B., Ewing, L. J., Breaux, A. M., & Szumowski, E. K. (1986). Parent-identified behaviour problem toddlers: Follow-up at school entry. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 31,473-488.
- Connor, D. F (2002). *Aggression and antisocial behavior in children and adolescents*, NY: Guilford Press.
- Conoley J. C., Goldstein A. P, (2004). *School violence intervention*, NY:Guilford Press.
- Cousins, J.H., Power, T.G. ve Olvera-Ezzell, N. (1993) Mexican-American mothers' socialization strategies: effects of education, acculturation, and health locus of control. *Journal of Experimental Child Psychology*, 55, 258–276.
- Çetin F., Bilbay A. A., Kaymak D.A (2003). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler*, İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Ellis, S. J. (1988). "Sociolinguistic survey report: Daly river region languages." In Michael J. Ray (ed.), *Aboriginal language use in the northern territory: 5 reports* , 33-66. Work papers of the summer institute of linguistics, Australian aborigines and islanders branch B, 13. Darwin: Summer Institute of Linguistics.
- Farrington, D.P. (1989). Early predictors of adolescent aggression and adult violence. *Violence and Victims*, 4:79–100.
- Fletcher, A. C., Steinberg, L., Darling, N., & Dornbusch, S. M. (1995). The company they keep: Impact of authoritative parenting in the adolescent's

- social network on individual adjustment and behavior. *Developmental Psychology*, 31, 300-310.
- Fox, R. A., Platz, Donald.L., & Bentley, K.S. (1995). Maternal factors related to parenting practices, developmental expectations, and perceptions of child behavior problems. *Journal of Genetic Psychology*, 156, 431-441.
- Goldfried, M.R. and D’Zurilla T.J. (1969). A behavioral-analytic model for assessing competence. In C. Spielberger (Ed.), *Current topics in clinical and community psychology*, 1(151–196). New York: Academic.
- Gresham, F M. and Elliott, S.N. (1990). *Social skills rating system*. MN: Circle Pines, AGS.
- Hartup, W.W. (1989). Social relationships and their developmental significance. *American Psychologist*, 44, 120–126.
- Holland M., Holland L., Gimpel G. A, (2003). *Emotional and behavioral problems of young children*, NY: Guilford Press.
- Hops, H. (1983). Children's social competence and skills: current research practices and future directions. *Behavior Therapy*, 14, 3-18.
- Jamyang-Tshering K. (2004). Social competence in preschoolers: An evaluation of the psychometric properties of the preschool Social Skills Rating System (SSRS) USA: Pace University. (Unpublished Dissertation for the Degree of Doctorate in Education)
- Kazdin, A. E. (1985). *Treatment of antisocial behavior in children and adolescents*. Homewood, IL: The Dorsey Press.
- King, R. (2000). Classroom-based social skills training as primary prevention in kindergarten: teacher ratings of social functioning. Ph. D. Thesis. ABD: University of Missouri.
- Kostelnik, M.J, Whiren, A.P, Soderman, A.K, Stein, L., Gregory, K. (2002). *Guiding children's social development*. NY: Delmar Thomson Learning.
- Masten A. ve Coatsworth, J., (1998). The development of competence in favorable and unfavorable environments: *Lessons for Research on Successful Children*. *American Psychologist*, 53, 205-220.
- McFall, W.T. (1982). Tooth loss in 100 treated patients with periodontal disease. a longterm study. *Journal of Periodontology*. 53, 539–549.
- McLoyd, V. C. (1998). Socioeconomic disadvantage and child development. *American Psychologist*, 53, 185-204.
- Oprea, L. M., (1998) The relationship of authoritative parenting style of Head Start families and the development of appropriate social skills in preschool children, USA:University of New Orleans (Unpublished Dissertation for the Degree of Doctorate in Education).

Serdal Seven

- Parker, J. G., & Asher, S. R. (1987). Peer relations and later personal adjustment: Are low-accepted children at risk? *Psychological Bulletin*, 102(3), 357-389.
- Pettit, G.S., Harrist, A. W., Bates, J. E., & Dodge, K. A (1991). Family interaction, social cognition and children's subsequent relations with peers at kindergarten, *Journal of Social and Personal Relationships*, 8, 383-402.
- Raine, A. (1993). *The psychopathology of crime: Criminal behavior as a clinical disorder*. San Diego, CA: Academic Press.
- Richman, N., Stevenson, J., & Graham, P.J. (1982). *Pre-school to school: A behavioral study*. London: Academic Press.
- Seven, S. ve Yoldaş C. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi, XV. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler*, Muğla: 13-15 Eylül.
- Zinc, J.E., Elias M.J. (1993). *Promoting student success through group interventions*. NY: The Haworth Press.

İletişim/Address:
Dr. Serdal Seven
Muş Alparslan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Muş
e-mail: serdalseven@hotmail.com

Alındığı tarih/Received: 28/07/2006
Düzeltilme/Revision: 24/02/2007
İkinci düzeltme/Second revision: 17/04/2007
Kabul/Approved: 24/06/2007